

راه راستی

بررسی و نقد باورهای زرتشتیان

و باستان‌ستایان

سید حسن فاطمی (مؤد)

سرشناسه	: فاطمی، حسن، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پندآور	: راه راستی: بررسی و نقد باورهای زرتشتیان و باستان ستایان / سیدحسن فاطمی (موحد).
مشخصات نشر	: قم: برگ فردوس، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	: ۳۱۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۹-۳۲-۶ : ۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
یادداشت	: چاپ دیگر: همای غدیر، ۱۳۹۶.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: زردشتیان
موضوع	: Zoroastrians
موضوع	: زرتشتی -- شعائر و مراسم مذهبی
موضوع	: Zoroastrianism -- Rituals
موضوع	: زردشتیان -- ایران -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	: Zoroastrians -- Iran -- Social life and customs
موضوع	: زردشتیان -- ایران -- تاریخ
موضوع	: Zoroastrians -- Iran -- History
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶۱۵۷۱BL ۲/۲ف/
رده بندی دیویی	: ۲۹۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۸ ۵۴۴

نام کتاب: راه راستی: بررسی و نقد باورهای زرتشتیان و باستان

ستایان (نویسنده: سید حسن فاطمی (موحد)

ناشر: برگ فردوس

نوبت چاپ: اول، ۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

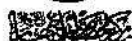
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۹-۳۲-۶

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

مركز بخش:

قم - میدان معلم - مرکز تخصصی ائمه اطهار (ع)

۳۷۷۳۳۵۴۵ - ۳۷۸۳۹۵۹۵

فهرست اجمالی

۷		مقدمه
۱۱		بخش اول: دین و این داران
۲۵		بخش دوم: زرتشت
۴۱		بخش سوم: اوستا
۶۹		بخش چهارم: نمادها و آیین‌ها
۹۱		بخش پنجم: نژادپرستی
۱۰۷		بخش ششم: زن و ازدواج
۱۴۷		بخش هفتم: ایران باستان
۱۶۳		بخش هشتم: اسلام و ایران
۲۲۵		بخش نهم: برده و برده‌داری
۲۳۹		بخش دهم: حیوانات
۲۵۹		بخش یازدهم: مردگان
۲۷۱		بخش دوازدهم: گوناگون
۳۱۳		فهرست تفصیلی

مقدمه

دستجردک روستایی کهن در جوار روستای حسن‌آباد جرقویه - ۱۱۵ کیلومتری جنوب شرقی اصفهان - بود که با شهر شدن حسن‌آباد در سال ۱۳۷۳، به صورت یکی از محله‌های آن در آمد. پس از آن معنای واژه‌ی «دستجردوک» را با ارسال ایمیل، از یک زرتشتی جويا شدم. اظهار بی‌اسلاعی کرد. ضمن یک پیام نوشتم: «امیدوارم شما را در لباس اسلام ببینم». پیام‌ها پس از آن صورت دینی گرفت. با اتمام بحث‌ها، آنها را در وبلاگ حسن‌آباد جرقویه^۱ گذاردم. افرادی آنها را دفع کردند و من جواب می‌دادم. بحث به درازا کشید. برخی بازدیدکنندگان، راه‌اندازی وبلاگی - داگانه ویژه‌ی بحث با زرتشتی‌ها را پیشنهاد دادند.

در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۸ وبلاگی با عنوان گفت‌وگو با زرتشتیان^۲ راه‌انداختم. دین زرتشتی با تاریخ ایران باستان گره خورده است. به مرور باستان‌سناهای افراشی نیز در مباحثات شرکت جستند. حضور در کلاس‌های آشنایی با دین زرتشتی و ایران باستان را بر همه‌ی مردم دانستم. دوره‌هایی را در دو موضوع فوق گذراندم. سال ۱۳۹۳ با راه‌اندازی سایت گفت‌وگو با زرتشتیان^۳ نزدیک به همه‌ی مطالب وبلاگ را در سایت آوردم.

مناسب دانستم مطالب درخور چاپ را در کتاب پیش رو عرضه کنم. کتابی که نتیجه‌ی

1. www.hassanabad.parsiblog.com.

2. www.zartoshtimosalman.parsiblog.com.

3. www.raherasti.ir.

بیش از هفت سال بحث و گفت‌وگوست. به منظور خوش‌خوان‌تر شدن، محتوای کتاب به صورت پرسش و پاسخ و به دور از عبارت‌پردازی‌های نامأنوس، به نگارش در آمده است.

کتاب در یک نگاه

مطالب کتاب در دوازده بخش سامان یافته است:

بخش اول: دین و دین‌داران - این بخش پاسخ‌گوی پرسش‌هایی در باره‌ی دین و اهل کتاب است. پرسش‌هایی که عمدتاً نسل جوان در حوزه‌ی دین مطرح می‌کنند. بخش دوم: زرتشت - بخش دوم ابهام‌های زیاد در مورد زرتشت را نشان داده است. عمده‌ی این ابهام‌ها قابل برطرف شدن نیست.

بخش سوم: اوستا - پس از شناساندن اوستا، دو قسمت از آن بیشتر مورد توجه قرار گرفته است: گات‌ها و وندیداد. زرتشتیان در حال حاضر تنها گات‌ها را برای زرتشت می‌دانند و باور دارند که بقیه‌ی اوستا ساخته‌ی موبدان است. وندیداد در بردارنده‌ی قوانین اجرایی و احکام شرعی زرتشتیان در عصر ساسانی است. وندیداد در واقع نمایانگر بخشی از تاریخ ایران باستان است.

بخش چهارم: نمادها و آیین‌ها - این قسمت پاسخ‌گوی پرسش‌ها در باره‌ی آتش، نور، فروهر، شعار اندیشه و گفتار و کردار نیک، نوروز و مهرگان است.

بخش پنجم: نژادپرستی - توجه افراطی به نژاد آریایی از ویژگی‌های بارز زرتشتیان و باستان‌گرایان افراطی است. به همین دلیل، یک بخش به نژادپرستی اختصاص یافت.

بخش ششم: زن و ازدواج - این قسمت نادرستی ادعای بهای‌دادن به زنان در ایران باستان و از سوی زرتشتیان را نشان داده است. بخش ششم به ازدواج با محارم میان زرتشتیان و ازدواج استقراضی نیز توجه کرده است.

بخش هفتم: ایران باستان - بطلان اعتقاد به مهد تمدن بودن ایران باستان را تبیین کرده است. این تصور که همه جای ایران گل و بلبل بوده، پنداری بی‌اساس بیش نیست.

بخش هشتم: اسلام و ایران - روابط متقابل اسلام و ایران، از جمله مباحث مهم در

زرتشتی‌پژوهی به شمار می‌رود. اسلامی که با ورود خود به ایران، بساط زرتشتی را از این کشور برچید. در این موضوع، راستی‌ها و ناراستی‌های فراوان در هم آمیخته‌اند و کوشش بر بیان واقعیت‌ها تا حد امکان بوده است.

بخش نهم: برده و برده‌داری - این قسمت کتاب، از زوایای مختلف به برده و برده‌داری پرداخته و تبیین کرده که برده‌داری در ایران سابقه‌ای دیرین دارد و اسلام آورنده‌ی آن به ایران نیست.

بخش دهم: حیوانات - افراط و تفریط در برخورد با حیوانات، ویژگی منابع زرتشتی است. در مورد بعضی حیوانات تا حد نسل‌کشی پیش رفته‌اند و از طرف دیگر برای کشتن برخی حیوانات، مجازات‌هایی سنگین از جمله اعدام در نظر گرفته‌اند. بخش دهم این افراط و تفریط‌ها و نیز توجیه اسلامی حیوانات را پیش رو قرار می‌دهد.

بخش یازدهم: مردگان - در گذشته زرتشتیان رفتارهایی خرافه‌آمیز با اموات داشته‌اند. نظر به فراوانی پرسش‌ها در این زمینه، یک بخش به آن اختصاص یافته است.

بخش دوازدهم: گوناگون - پرسش‌هایی دیگر نیز در مورد زرتشتیان و ایران باستان مطرح است که در بخش‌های پیشین نمی‌گنجند. آن پرسش‌ها در اینجا مطرح شده‌اند.

یادآوری

یک. هدف اصلی، نشان دادن پاره‌ای از راستی‌ها و ناراستی‌هاست در قالب مباحث علمی. آنچه تقدیم می‌شود، نتیجه‌ی پژوهش‌هایم تا امروز است. در مورد ررئی که متوجه اشتباهی در محتوای کتاب شوم، در سایت اعلام خواهم کرد و در چاپ‌های بعدی اصلاح خواهد شد. منتظر نظریات خوانندگان گرامی هستم.

دو. آوردن سخنان صاحب‌نظران معاصر و کسانی که در سال‌های اخیر زندگی می‌کردند، به‌عنوان سند و مدرک ادعاها نیست؛ بلکه بیان آنها برای تأیید چیزی است که به آن رسیده‌ام. به عبارت دیگر هدف آن است که نشان دهم، آنچه ارائه می‌گردد، تنها سخن نویسنده‌ی این کتاب نیست.

سه. مراد از «اسلام» در این کتاب، تشیع است و کاری با دیگر فرق اسلامی ندارم. چهار. تلاش بر این بوده این کتاب برای ناآشنایان با دین زرتشتی نیز سودمند باشد و لذا

از مطرح کردن پرسش‌های ساده‌ای چون «دخمه چیست؟» و «کتاب آسمانی زرتشتی‌ها چیست؟» خودداری نشده است.

پنج. نباید طرح این مباحث را به حساب ایجاد دشمنی و تفرقه‌افکنی گذارد. باید زرتشتیان محترم در ایران، آزادانه در چارچوب قانون و بدون هیچ‌گونه مزاحمت زندگی کنند و بتوانند به امور دینی خود بپردازند.

همه‌ی ما باید در راه سربلندی ایران بکوشیم. امید که مباحث مطرح در این کتاب، مفید افتد.

قم - سید حسن فاطمی (موجد)

اردیبهشت ۱۳۹۶

www.ketab.ir

فهرست تفصیلی

مقدمه ۷

بخش اول: دین و دین‌داران

- همه‌ی ادیان برای پرستش خدا آمده‌اند؛ پس بحث بر سر ترجیح یک دین بر دیگری، چه ضرورت دارد؟ ۱۳
- آیا «دین آبا و اجدادی» تلاکی نیست برای انتخاب دین است؟ ۱۳
- با داشتن عقل چه نیازی به دین است؟ ۱۴
- آیا آسان‌تر بودن، می‌تواند ملاک رتبه‌ی یک دین باشد؟ ۱۵
- دین موروثی، خوب است یا بد؟ ۱۶
- معصومان علیهم‌السلام در مورد رعایت حقوق دین‌داران (اهل کتاب) چه سفارش‌هایی کرده‌اند؟ ۱۶
- معصومان علیهم‌السلام در عمل چگونه حقوق دین‌داران را رعایت می‌کردند؟ ۱۸
- اگر شخصی از اهل کتاب، چیزی را وقف فقیران کرده‌ای می‌تواند فقیران مسلمان را هم دخالت داد؟ ۲۲
- آیا احکامی اسلامی به نفع اهل کتاب و به ضرر مسلمانان هست؟ ۲۳
- آیا دین زرتشتی از ادیان الهی به حساب می‌آید؟ ۲۳

بخش دوم: زرتشت

- زرتشت در چه تاریخی تولد یافت؟ ۲۷
- ناآگاهی از تاریخ تولد زرتشت چه ایرادی دارد؟ ۲۷
- مگر تاریخ تولد پیامبران دیگر معلوم است که از معلوم نبودن تاریخ تولد زرتشت ایراد گرفته می‌شود؟ ۲۷
- آیا زرتشتیان جهان، روی یک تاریخ تولد برای زرتشت، اتفاق نظر دارند؟ ۲۸
- از کجا ششم فروردین سال‌روز تولد زرتشت است؟ ۳۰
- آگاهی از زندگی زرتشت و به عبارت دیگر آگاهی از خواب و خوراک و پوشاک او چه فایده دارد؟ ۳۰
- آیا زرتشت ایرانی بود؟ ۳۱
- آیا زرتشت تنها پیامبر ایرانی بود؟ ۳۳
- از چه جهات در مورد زرتشت ابهام وجود دارد؟ ۳۴
- آیا تفسیر بندها در عصای زرتشت قابل قبول است؟ ۳۶
- آیا همه چیز اسلام از زرتشت است؟ ۳۷
- آیا همه‌ی دانشمندان وجود زرتشت را پذیرفته‌اند؟ ۳۸

آرامگاه منسوب به امام علی (ع) در شهر مزارشریف افغانستان، آیا به زرتشت تعلق دارد؟ ۳۹

بخش سوم: اوستا

- کتاب آسمانی زرتشتیان در عصر حاضر چیست؟ ۴۳
- حجم اوستا در گذشته چه اندازه بوده و امروزه چقدر است؟ ۴۳
- آیا همیشه کتاب آسمانی در اختیار زرتشتی‌ها بوده است؟ ۴۴
- گات‌ها چیست؟ ۴۶
- گات‌ها چند صفحه است؟ ۴۶
- آیا گات‌ها به صورت کامل به ما رسیده و ممکن نیست که بخش‌هایی از آن افتاده باشد؟ ۴۶
- آیا انتساب گات‌ها به زرتشت قابل اثبات است؟ ۴۸
- دلیل زرتشتی‌ها برای تریف نشدن گات‌ها چیست؟ ۴۹
- آیا ترجمه‌های قایم اعتماد از گات‌ها وجود دارد؟ ۵۳
- قدیمی‌ترین نسخه‌ی موجود از گات‌ها به چه سالی باز می‌گردد؟ ۵۳
- با توجه به اینکه محتوی کتاب اوستا هم است نه نویسنده‌ی آن، چه لزومی دارد از نویسنده‌ی گات‌ها بحث شود؟ ۵۴
- آیا با اکتفا به گات‌ها، می‌توان دینی را برگزیده می‌شود؟ ۵۵
- با توجه به کمبود یا نبود متون معتبر زرتشتی، زرتشتیان برای انجام دادن آداب دینی... ۵۵
- آیا از بین رفتن کتاب‌های زرتشتی، شانسی اعتبار گفته‌هایشان است؟ ۵۷
- آیا تصمیمات انجمن موبدان مشروعیت دارد؟ ۵۸
- وندیداد چیست؟ ۵۹
- آیا وندیداد روش‌های بهداشتی را سفارش کرده؟ ۵۹
- استفاده از ادار گاو - که وندیداد سفارش کرده - آیا طریقه‌ی امکانات آن دوران، برای ضدعفونی... ۶۰
- آیا ادار گاو در نظر زرتشتیان مانند ادار شتر در اسلام نیست؟ ۶۱
- تفاوت ملاک برتری در قرآن و اوستا چیست؟ ۶۳
- قدیمی‌ترین نسخه‌ی قرآن چند قرن بعد از ارتحال حضرت محمد (ص) نوشته شده است؟ ۶۵
- آیا سلمان فارسی قرآن را به پیامبر یاد نداد؟ ۶۶

بخش چهارم: نمادها و آیین‌ها

- آیا ساخت آتشگاه به دستور زرتشت بوده یا پیش از او هم آتشگاه می‌ساختند؟ ۷۱
- چرا آتش در نظر زرتشتی‌ها این همه قداست یافته است؟ ۷۲
- مگر آتش آلوده می‌شود که زرتشتی‌ها این همه نگران آلودگی آن هستند؟ ۷۳
- تفاوت آتش و کعبه چیست؟ ۷۴
- آیا از نظر اسلام، خداوند همان نور نیست؟ ۷۵
- آتشکده و آتشگاه چه تفاوتی با هم دارند؟ ۷۷
- آیا نگاره‌های کهن فَرَوَهَر با تفسیر زرتشتیان همخوانی دارد؟ ۷۷
- آیا در بناهای حکومت زرتشتی ساسانی و نیز در آتشگاه‌های کهن، نقش فَرَوَهَر حک شده است؟ ۷۸
- آیا فَرَوَهَر بر درفش کاویانی نقش بسته بوده؟ ۸۱

- آیا از میان صاحب‌نظران زرتشتی، کسی هست که قائل به بی‌ربطی فروهر به دین زرتشتی باشد؟ ۸۱
- شعار زرتشتیان (اندیشه نیک، گفتار نیک، کردار نیک) چقدر ارزش و اهمیت دارد؟ ۸۲
- آیا اسلام به «اندیشه و گفتار و کردار نیک» سفارش کرده است؟ ۸۳
- آیا شعار «اندیشه و گفتار و کردار نیک» را دین زرتشتی آورده است؟ ۸۴
- آیا عید نوروز به زرتشتی‌ها مربوط است؟ ۸۵
- آیا جشن مهرگان را زرتشتیان بنیاد نهاده‌اند؟ ۸۵
- آیا رسوم کهن زرتشتی در زمان ما قابل اجراست؟ ۸۵
- آیا می‌توان زرتشتی‌ها را به دلیل پاره‌ای آداب و احکام دینی‌اشان، سرزنش کرد؟ ۸۵
- آیا زرتشتی‌ها در حال حاضر همچنان به آداب دینی خود پایبندند؟ ۸۶
- جولوگیری ولی، چه از اجرای برخی احکام اسلامی یا وضع قوانین بی‌سابقه در اسلام ۸۹

بخش پنجم: نژادپرستی

- آیا زرتشتی‌ها از نژادپرستی به عنوان ابزار تبلیغاتی استفاده می‌کنند؟ ۹۳
- آیا امروزه می‌توان افرادی را از نژاد آریایی دانست؟ ۹۳
- آیا آریایی‌ها کهن‌ترین نژاد ایرانی هستند؟ ۹۵
- با فرض امکان تشخیص نژادها، آیا در خاستگاه ایران نژادهای مهاجر به ایران ۹۷
- آیا در زمان ما، زرتشتیان به صورت رسمی و علنی، فخر نژادپرستانه دارند؟ ۹۷
- آیا در کتاب‌های کهن زرتشتی می‌توان نژادپرستی را نشان داد؟ ۹۸
- چگونه می‌توان نژادپرست نبودن اسلام را نشان داد؟ ۹۹
- آیا از آیه‌ی «هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر به زبان قومش» به‌دست نمی‌آید که اسلام ۱۰۲
- زادگاه دین نشر دهندگان اندیشه‌ی «اسلام برای غیر ایرانیان» چیست و چه هدفی را دنبال می‌کنند؟ ۱۰۳
- چرا استعمارگران توجه به ملیت و نژاد را در کشورهای دیگر ترویج می‌کنند؟ ۱۰۳
- حد و مرز علاقه به نژاد و میهن چقدر است؟ ۱۰۳
- آیا احترام به سادات و امتیاز قائل شدن برای آنها، نژادپرستی نیست؟ ۱۰۴

بخش ششم: زن و ازدواج

- آیا از نظر اوستا، دختر و پسر برابرند؟ ۱۰۹
- آیا تحقیر زن در تاریخ ایران باستان و در کتاب‌های زرتشتیان دیده می‌شود؟ ۱۱۰
- آیا برای ازدواج دختران زرتشتی، اجازه‌ی ولی او شرط بوده است؟ ۱۱۲
- زن زرتشتی هنگام حیض، چه احکام و آدابی را باید رعایت می‌کردند؟ ۱۱۲
- آیا احکام دشوار حیض، برای رعایت امور بهداشتی بوده است؟ ۱۱۴
- اسلام و زرتشتیان، چه کفاره و مجازاتی را برای آمیزش با همسر در حال حیض در نظر گرفته‌اند؟ ۱۱۴
- آیا زرتشتی‌ها نوزاد را پس از زایمان، از مادر جدا می‌کردند؟ ۱۱۵
- آیا چند همسری در عصر ساسانیان و میان زرتشتیان بوده است؟ ۱۱۵

- ۱۱۶ صیغه میان زرتشتیان و در اسلام چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۱۱۷ آیا در ایران باستان، با مرده ازدواج می کردند؟
- ۱۱۷ آیا ارث دختر و پسر میان زرتشتی ها برابر است؟
- ۱۱۷ خوبدوده یعنی چه؟
- ۱۲۱ در مورد ازدواج زرتشتی ها با محارم، چه مدارکی را می توان نشان داد؟
- ۱۲۵ آیا اوستا ازدواج با محارم را تأیید کرده است؟
- ۱۲۷ آیا شاهان ساسانی با محارم خود ازدواج کرده اند؟
- ۱۲۷ آیا منابع اسلامی در مورد ازدواج زرتشتی ها با محارم، سخن گفته اند؟
- ۱۳۰ آیا قرآن کریم به ازدواج زرتشتیان با محارم اشاره کرده است؟
- ۱۳۳ آیا صاحب نظران ازدواج زرتشتیان با محارم را تأیید کرده اند؟
- ۱۳۵ آیا صرفاً ازدواج با محارم میان زرتشتیان رواج داشته یا اینکه آن را مقدس نیز می دانستند؟
- ۱۳۷ چه مجازاتی در انتظار کسی بود که مانع ازدواج با محارم می شد؟
- ۱۳۷ چرا ازدواج با محارم حرام می گشت؟
- ۱۳۸ آیا ازدواج با محارم جز دین زرتشتی بوده یا اینکه از تحریفات راه یافته در این دین است؟
- ۱۳۸ آیا در این زمان زرتشتی ازدواج با محارم دارند؟
- ۱۳۹ ازدواج استقراضی چیست؟
- ۱۴۱ آیا نام گذاری ازدواج استقراضی درست است؟
- ۱۴۱ در کدام کتاب کهن زرتشتی سخن از ازدواج استقراضی شده است؟
- ۱۴۳ نظر اسلام در مورد ازدواج استقراضی چیست؟
- ۱۴۳ آیا ازدواج استقراضی همان صیغه در اسلام نیست؟
- ۱۴۴ آیا نسبت دادن ازدواج استقراضی و ازدواج با محارم و امثال آنها، زرتشتی ها توهین به حساب نمی آید؟
- ۱۴۴ بسیاری از احکامی که به عنوان ایراد به زرتشتی ها مطرح می شود، تحریفات است...

بخش هفتم: ایران باستان

- ۱۴۹ چرا برخی در تلاشند ایران باستان را دورانی طلایی و بسیار مرفعی معرفی کنند؟
- ۱۴۹ چه فرق است میان انتخاب رئیس حکومت در ایران باستان و حکومت اسلامی؟
- ۱۵۱ آیا اعلام جانشینی امام علی علیه السلام از سوی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله برای این نبود که پیامبر پسر نداشته باشد؟
- ۱۵۲ آیا ازدواج با محارم میان هخامنشیان بوده است؟
- ۱۵۲ آیا مدرکی از پیش از میلاد مسیح قبل از میلاد در مورد ازدواج با محارم وجود دارد؟
- ۱۵۳ آیا هخامنشیان در پرداخت دستمزدها عدالت را رعایت می کردند؟
- ۱۵۴ آیا پادشاهان ایران، رفتاری مشابه فتح ایران از سوی مسلمانان، نداشته اند؟
- ۱۵۴ آیا کمبوجیه قاتل برادرش بود؟ چرا؟
- ۱۵۵ آیا مدرکی در مورد رفتارهای ظالمانه ی داریوش در دست است؟
- ۱۵۶ آیا در مورد انوشیروان و عصر حکومت او می توان نمونه هایی از ظلم را نشان داد؟
- ۱۵۷ آیا حدیثی که انوشیروان را عادل خوانده، معتبر است و می توان او را عادل دانست؟

- آیا در میان پادشاهان ایران باستان، اظهار ارادت و علاقه به پیامبر اسلام ﷺ دیده می‌شود؟ ۱۵۸
- ایران قبل از ورود اسلام از نظر علمی در چه وضعیتی بود؟ ۱۵۸
- آیا دانشگاه جندی شاپور نشانه‌ی عظمت علمی ایران باستان نیست؟ ۱۶۱

بخش هشتم: اسلام و ایران

- آیا در ایران باستان به ظهور پیامبر اسلام ﷺ خبر داده بودند؟ ۱۶۵
- آیا زرتشتیان آمدن پیامبر اسلام ﷺ را پیشگویی کرده بودند؟ ۱۶۶
- آیا امام حسن علیّه و امام حسین علیّه در جنگ اعراب با ایران حضور داشتند؟ ۱۶۷
- آیا عرب‌ها صد میلیون زن و بچه و مرد ایرانی را به بردگی گرفتند؟ ۱۶۸
- آیا جزیه عامل سار به زرتشتیان برای گرویدن به اسلام بود؟ ۱۶۹
- آیا مهاجرت بار، بن به هند به دلیل ستم مسلمانان بود؟ ۱۷۰
- پس از ورود اسلام چرا تدریس‌های مراکنده در ایران صورت می‌گرفت؟ ۱۷۱
- آیا به محض شکست ساسانیان، وسیله‌ی اعراب، ایرانی‌ها مسلمان شدند؟ ۱۷۳
- آیا آنان که قائلند ایرانیان اجباراً اسلام را پذیرفتند، به ملت خود توهین نمی‌کنند؟ ۱۷۳
- آیا صاحب‌نظران، اسلام آوردن ایرانیان را تأیید کرده‌اند؟ ۱۷۵
- آیا اسلام اجباری نشانه‌ی ناقص بودن اسلام است؟ ۱۸۱
- اگر اسلام به ایران نمی‌آمد آیا دین زرتشتی همچنان جاوم می‌یافت؟ ۱۸۱
- آیا سخن ابن خلدون در مورد کتاب‌سوزی مسلمانان در ایران قابل قبول است؟ ۱۸۲
- آیا مسلمانان کتاب‌های خوارزم را به آتش کشیدند؟ ۱۸۴
- چرا بیشتر اوستا پس از ورود اسلام به ایران، از بین رفت؟ ۱۸۵
- چه شد که در ایران، اسلام جای دین زرتشتی را گرفت و جمعیت زرتشتی رو به افول نهاد؟ ۱۸۶
- در میان ایرانیان برجسته، چه افرادی از دین زرتشتی به اسلام گرویدند؟ ۱۹۱
- ایرانی‌ها چه خدماتی به اسلام کرده‌اند؟ ۱۹۵
- ایرانیان در نشر اسلام در دنیا چه نقشی داشتند؟ ۱۹۹
- اسلام چه خدماتی به ایران داشته است؟ ۲۰۴
- آیا قرآن از ایرانی‌ها تجلیل و تمجید کرده است؟ ۲۰۷
- واژه‌ی «مجوس» در متون اسلامی به چه معناست؟ ۲۱۰
- ایرانیان در احادیث چگونه معرفی شده‌اند؟ ۲۱۰
- آیا اسلام مانع ترقی و پیشرفت است؟ ۲۱۱
- کسی که می‌خواهد از ایران و ایرانی‌گری حمایت کند، چه کند؟ ۲۱۴
- فردوسی چه دین و مذهبی داشت؟ ۲۱۵
- آیا در شاهنامه شعری در فضیلت اهل بیت ﷺ به‌ویژه امام علی علیّه وجود دارد؟ ۲۱۷
- آیا عطار نیشابوری، فردوسی را زرتشتی می‌دانست؟ ۲۱۸
- آیا فردوسی عرب‌ستیز و نژادپرست بود؟ ۲۱۹

- چه شعرهایی را به فردوسی نسبت می‌دهند اما در شاهنامه وجود ندارد؟ ۲۲۰
- شعرهای منسوب به فردوسی که در شاهنامه نیست آیا در بخش‌های مفقود آن نیست؟ ۲۲۳

بخش نهم: برده و برده‌داری

- آیا در عصر هخامنشی برده‌داری در ایران بوده است؟ ۲۲۷
- آیا پیش از اسلام در عصر ساسانی، میان زرتشتیان برده‌داری بوده است؟ ۲۲۷
- در عصر ساسانی یک انسان چگونه به بردگی در می‌آمد؟ ۲۳۰
- تفاوت برده‌داری در اسلام با برده‌داری میان زرتشتی‌ها و غرب چیست؟ ۲۳۱
- اسلام برای آزادسازی بردگان، چه تدبیری اندیشیده است؟ ۲۳۳
- آیا قرآن مورد رفتار انسانی با بردگان و آزاد ساختن آنها سفارش کرده است؟ ۲۳۵
- اجازه بدهم اسلام به آمیزش با زنی که به اسارت در آمده (کنیز)، آیا به معنای اجازه به آمیزش با زنان... ۲۳۶
- آیا نبوسن وازهی برده در گات‌ها به معنای این نیست که برده‌داری مورد تأیید دین زرتشتی نیست؟ ۲۳۷

بخش دهم: حیوانات

- خُرفَشْتَر یعنی چه؟ ۲۴۱
- زرتشتیان با حیوانات چگونه رفتار می‌کردند؟ ۲۴۱
- آیا توضیح موبد شهزادی در مورد فلسفه بهیادن به برخی حیوانات و کشتار برخی دیگر... ۲۴۳
- فرق کشتار حیوانات در عید قربان با کشتار حیوانات از سوی زرتشتی‌ها چیست؟ ۲۴۵
- آیا در منابع زرتشتی سخنی از قربانی گوسفند شده است؟ ۲۴۵
- آیا زرتشتی‌ها در زمان ما نیز قربانی می‌کنند؟ ۲۴۶
- برای اذیت و آزار سگ، چه مجازات‌هایی در اوستا مطرح است؟ ۲۴۶
- به جز مجازات‌ها برای کشتن و آزار دادن سگ، چه کارهای دیگر حکایت از قداست دادن افراطی... ۲۴۹
- از نظر زرتشتیان، اهمیت انسان بیشتر بوده است یا سگ؟ ۲۴۹
- اسلام چه برخوردی را با حیوانات سفارش کرده است؟ ۲۵۱
- چه حدیث‌هایی رعایت حقوق حیوانات و ترجم به آنها را سفارش کرده‌اند؟ ۲۵۱

بخش یازدهم: مردگان

- دخمه چیست؟ ۲۶۱
- از کجا خوردن اجساد انسان به لاشخورها، به دلیل اعتقادی خرافی است؟ ۲۶۱
- با توجه به اینکه آب دهان لاشخورها، ویروس‌ها و میکروب‌ها در بدن اموات را از بین می‌برند... ۲۶۲
- چه فرق است بین اینکه بدن انسان، خوراک پرنده شود یا طعمه‌ی مار و عقرب در زیر خاک؟ ۲۶۲
- جسد انسان مرده، بی‌ارزش است؛ مثل ناخن و مو. چرا باز هم به آن حساسیت نشان دهیم؟ ۲۶۲
- آیا سگدید کردن مرده برای این نبوده که سگ، زنده بودن شخص را تشخیص دهد؟ ۲۶۲
- امروزه زرتشتیان با امواتشان چه می‌کنند؟ ۲۶۳

- بهبترین راه برای از بین بردن جنازه‌ی انسان چیست؟ ۲۶۴
- حکم اسلام و زرتشتیان هنگام تماس با مرده چیست؟ ۲۶۵
- شخص خطاکار در ارتباط با مردگان، چه مجازات‌هایی در انتظارش بود؟ ۲۶۶
- آیا گریه برای اموات، شایسته است؟ ۲۶۸
- آیا تأخیر ازدواج برای اموات، کاری شایسته است؟ ۲۶۹

بخش دوازدهم: گوناگون

- چگونه امام رضا(ع) از زرتشتیان حمایت کرد؟ ۲۷۳
- آیا موبدان در عصر ساسانی به فساد کشیده شدند؟ ۲۷۳
- موقعیت مالی زرتشتیان در گذشته، چگونه بود؟ ۲۷۴
- آیا زرتشتیان در عهد داوطلب در جنگ با عراق داشتند؟ ۲۷۶
- توجه زرتشتی‌ها به امور یافتن داوطلبان در جنگ با عراق چیست؟ ۲۷۷
- عامل اصلی در نقش‌دهی طلبان و کم‌رنگ زرتشتی‌ها در جنگ ایران و عراق چیست؟ ۲۷۸
- آیا می‌توان زرتشتیان را مؤمن و سیرت‌دوست دانست؟ ۲۷۹
- آیا دینی که زرتشت آورد، ثنوی بود یا بداً در انحراف، ثنوی شدند؟ ۲۸۲
- چرا زرتشتیان برای زندگی در کشور آبل جدام سر، باید به حکومت اسلامی جزیه بپردازند؟ ۲۸۲
- با توجه به کتاب‌های کهن زرتشتی، چه جرم‌هایی موجب اعدام بود؟ ۲۸۳
- زرتشتیان به چه روش‌هایی شکنجه و اعدام می‌کردند؟ ۲۸۷
- جمعیت زرتشتیان چقدر است؟ ۲۸۹
- آینده‌ی جمعیت زرتشتیان هند چقدر پیش‌بینی می‌شود؟ ۲۹۰
- آیا اهریمن همان شیطان است؟ ۲۹۲
- زرتشتیان با کسانی که از دین زرتشتی دست بر می‌داشتند (مرتدان) می‌کردند؟ ۲۹۲
- چه فرق است بین کفرای گناهان از نظر اسلام و زرتشتیان؟ ۲۹۴
- چرا برخی به دین زرتشتی تمایل پیدا کرده‌اند؟ ۲۹۶
- منابع ۲۹۹
- فهرست تفصیلی ۳۱۳